

Voor paal liggen

Spudpalen zijn in het baggerbedrijf en de binnenvaart een bekend fenomeen. Zo'n paal zakt door het schip in de modder en dan is op ondiep water een anker niet meer nodig. Jan Kleijwegt, van de Scheepsbouwers Maritiem in Werkendam, bedacht een houten variant voor ronde en platbodemjachten. Wij kregen de gelegenheid om met zijn Staverse jol 'voor paal te liggen' in de Biesbosch.

Op de 8 meter Staverse jol van Jan Kleijwegt is naast de mastkoker, tussen vlak en dek, een dikwandige gegalvaniseerde pijp gelast. In de pijp hangt een houten Azobé paal van circa 2,80 m lang, met aan de onderkant een stalen punt en aan de bovenkant een beslag met een oog waar de borglijn aan vastzit. In opgehaalde toestand is de bovenkant van de paal gelijk aan de mastkoker van het schip. Om de paal op zijn plaats te houden moet je een geborgde rvs pen door een gat in de paal schuiven.

Op een zonnige dag voeren we naar een eilandje in de Biesbosch en lieten de paal in 1,10 meter diep water zakken. Een kind, in dit geval mijn kleinzoon Nils van elf, kan de was doen. Gewoon de pen uit het gat in de paal trekken en de paal aan de borglijn laten zakken. Mocht het water dieper zijn, dan kan de paal, door het borglijntje, nooit verder dan twee meter onder de kiel zakken. Het bovenste deel van circa 30 cm steekt dan nog in de pijp in de boot.

Overnachten

Het voordeel van deze houten spudpaal is dat je hem werkelijk overal kunt gebruiken waar het water niet dieper is dan 2,5 meter. Dus niet alleen in de Biesbosch, ook op de Linge, in Friesland, en noem maar op. De plaats van de paal is zodanig

gekozen dat de boot snel een vaste positie ten opzichte van de wind of stroom inneemt en zo blijft liggen. In dit geval staat de paal iets voor het midden naast de mastkoker zodat hij niet opvalt. Vaak is de paal, na een nacht 'voor paal liggen', behoorlijk vast komen te zitten. Geen nood, even

TEKST: WIM DE BRUIJN

FOTO'S: THEO KAMPA

voor- en achteruit op de motor en de paal kan weer moeiteloos omhoog worden getrokken en geborgd.

Jan Kleijwegt gebruikt hem ook als hij voor een brug of sluis moet wachten. Of als hij met zijn gezin wil lunchen, of als de kinderen willen zwemmen. Maar ook 's nachts als er aan boord wordt geslapen. Langs de oevers van de Linge staan bijvoorbeeld overal bordjes met: 'Verboden aan te leggen'. Maar niets verbiedt je om een meter uit de wal de spudpaal te laten zakken. Jan vertelde dat hij, sinds de paal aan boord is, niet meer heeft geankerd: 'Hoe vaker ik mijn paal gebruik, hoe enthousiaster ik word!'

Geen gerammel

Mocht de paal ooit breken – wat Kleijwegt nog niet heeft meegemaakt – dan kun je overal zo'n standaard houten paal aanschaffen. Het voordeel van Azobé is dat het soortelijk gewicht groter is dan dat van water, dus hij zakt vanzelf. Bovendien beschadigt de houten paal de stalen koker niet en hoor je hem niet hinderlijk 'rammelen'. Inmiddels hebben ze bij De Scheepsbouwers in Werkendam al vijftien houten spudpalen ingebouwd in ronde en platbodemjachten en motorjachten tot een lengte van circa tien meter. De kosten voor de inbouw variëren van € 2500,- bij een eenvoudige inbouw tot maximaal € 4000,- als er door tanks en kastjes heen gewerkt moet worden. Daarnaast zijn op de

Spudpaal laten zakken, een kind kan de was doen.

Je kunt rustig de zeilen hijsen en de vallen opschieten, als alles klaar is, haal je de paal op en zeil je weg.

Nieuwbouw in Werkendam

In de moderne bedrijfshallen van de Scheepsbouwers Maritiem aan het Steurgat in Werkendam wordt hard gewerkt aan een roefaak van 12,25 meter naar ontwerp van Martijn van Schaik. Deze aak moet volgend voorjaar te water worden gelaten. Daarnaast staat er een groot modern motorjacht op stapel en vindt reparatiewerk en refit aan bestaande jachten plaats. Kijk voor meer informatie op www.descheepsbouwers.nl

werf al meer dan 10 telescopische spudpalen op grote motorjachten in gebouwd. Deze spudpalen kunnen zo lang worden geleverd, dat ze in water van 8 meter diep gebruikt kunnen worden.

Historisch verantwoord?

Uiteraard is er al een discussie ontstaan over de authenticiteit van een spudpaal op een klassieke rond- of platbodem. Jan Kleijwegt: 'Pak een willekeurig heel oud schilderij met een vissend bootje er op. Gegarandeerd dat je twee stokken door ringen aan het boord gestoken ziet om het bootje op zijn plaats te houden, zodat er rustig gevist kan worden. Daarom kun je best stellen dat de spud-

paal al eeuwen geleden op vissersscheepjes werd gebruikt. Dus hoezo niet authentiek?' Wat betreft de regelgeving: voor het BPR staat sinds 2011 het gebruik van de spudpaal gelijk aan ankeren. Op

plaatsen waar niet geankerd mag worden, mag je dus ook niet voor paal liggen. Kan het wel, dan moet overdag de ankerbal worden gehesen en 's nachts een ankerlicht worden ontstoken.

Zo'n 8 m Staverse jol is een gemakkelijk te zeilen scheepje, met alle mogelijke comfort onderdeks.

